

и 27). Копіи между собою совершенно сходны, за исключеніемъ пропущеннаго, очевидно, по ошибкѣ, слова—*Rossyiskiemu* въ копіи на л. 10.—Письмо Могилы написано по просьбѣ его намѣстника въ Бѣльскѣ о. Теофила (см. прилож. № VIII).

XI.

Протестація, занесенная отъ имени кievскаго митрополита П. Могилы на королевскаго ротмистра Баворовскаго за незаконные поборы въ принадлежащемъ К.-Печерскому монастырю имѣніи Городкѣ.

1633 г. сент. 17 д.

Року тысяча шестсот тридцат третьего месеца септембра семнадцатого дня.

До уряду и актъ автентичныхъ старостинскихъ кгородскихъ Луцкихъ и до мене Анѣдрея Хоецкого, наместника подстароства Луцкого, слуга церковный Высоцевелебного в Бозе его милости отца Петра Могилы, воеводича земь Молдавскихъ, екзархи архиепископа митрополита Киевскаго, Галицкаго (и) всея Росии, великаго архимандрита монастыра Печерскаго Киевскаго и капитули его милости, з добра села Городка, в повете тутошнемъ лежащого, пань Конѣдратъ Ковалевский, обличне пришедши, за зледенъемъ вышь речоныхъ ихъ милостей отцовъ, яко пановъ села Городка дедичныхъ, соленитеръ противко его милости пану Баворовскому, ротмистрови его королевское милости, и всея компаней товариству хороньгве его милости (его милости имена и прозвискими добре ведомыми) и именемъ ихъ милости пановъ своихъ и всея громады бояръ и подданныхъ того села монастырскаго Городка, сведчил, оповедал и до ведомости урядовое донеслъ, ижъ преречоный его милост пань Баворовский ротмистръ, котораго се имя за взятою ведомостю на термине декляроватъ будетъ, не погледаючи на срокости и уставы прав войсковыхъ констытуции старые и новоуфаление, овшемъ ими погаржаючи и зневажаючи, любо то становискомъ за взятою ведомостю о лежѣ и прейстыю велю перед собою ротъ презъ Городокъ не становши поблизу, однакъ в добрахъ Дерманскихъ одпочинокъ себе учинивши и хороньгвевъ зо всею комъпаниею и товариствомъ своимъ на две недели о светомъ Спасе, святе римскомъ, то ест Премененю Панскомъ, в року нынешнемъ тысяча шестсот тридцат третьемъ

положивъши, однакъ до тых добр церковныхъ Городка барзо од жолнеров уставичные лежы и прейстя маючих зубожных, на далшее их зубожене двох с под хоронкве товариства своего, меновите пановъ Маляновскаго и Савича, и при них челяди товариства иншого до чотыридесять коней и далей приславъши, незмерную стацию вытягнут и вытиснути казалъ, котории розказаню пана ротмистра своего и намове своей, спатъ в коле учиненое, досит чинечи, а сами на сробгост правъную и зверхност его милости пана гетмановую ничого не огледаючис, през зуполных недел две в Городку лежачи, пити розные трунки, также ест себе и конюм над замер и збыток бояромъ и подданым утрапеным дават розказуючи до двору, ани себе самым роботъ одправоватъ недопусчаючи, въ выбраню и вытягненю стациен нижей выражоное, также в напоях и в живъностях велце утяжили и ушкодили, абовемъ взяли и вымусили полтей мяса чотыредесять, яловиц пару, жита копъ три, масла фасокъ три, скур две, круп мац две; а въ едзеню и въ напоях до трох сот золотых мней албо венцей ушкодили, през што под вины правные и въ нагороду оных попали. С которым паном Баворовским ротмистром и товариством его милости волное право в судех належных паном своим и подданым заховавъши, просил, абы тая протестация до книгъ вгородскихъ Луцких была принята, што, яко речъ слушную, отрымаль.

(Изъ городской Луцкой книги 1633 г., хранящейся въ Киевскомъ центральномъ Архивъ, подъ № 2465, л. 264 об.).

Примъч. 1) Городокъ „на Волянню“ (иначе *Гродекъ* и *Грудскъ*), маетность Киево-печерской обители, подаренная ей въ 1516 году княгинею Анастасіею Семеновною Юрьевою Гольшанскою (А. З. Р. т. II, № 96), лежитъ при рѣкѣ Устьѣ въ самомъ недалекомъ разстояніи (на сѣверо-зап.) отъ уѣзднаго нынѣ города Волинской губерніи Ровно. Благодаря своему красивому положенію и находившемуся здѣсь хорошему помѣщенію („замечку“), Городокъ былъ однимъ изъ любимыхъ мѣстопробываній киево-печерскихъ архимандритовъ. Извѣстно, что Мелетій Хребтовичъ Богуринскій (киево-печ. архимандритъ, а потомъ и епископъ Владимірскій) послѣдніе годы своей жизни приводилъ болъшею частію въ этомъ лаврскомъ помѣстьи; здѣсь же онъ и скончался. Часто и подолгу жилъ въ Городкѣ и Петръ Могила, а осенью 1630 года, когда въ Киевѣ появились моровое повѣтріе, онъ, отправившись въ означенное помѣстье, пробылъ въ немъ болѣе полугода (см. Автобіогр. записку Игнатія Іевлевича, изд. нами въ

прилож. къ I вып. *Исторіи Кіевской Духовной Академіи*, № XI, стр. 76. ср. Собственноруч. записки П. Могилы, напеч. нами въ I ч. VII т. *Архива Юно-Зан. Рос.*, стр. 119, 121). Въ Городкѣ на 6-й недѣли великаго поста 1628 г. былъ извѣстный соборъ южно-рус. іерарховъ по вопросу о сближеніи съ униатами (см. I т. настоящего изслѣдованія стр. 165 и слѣд. и *прилож. №№ LVI, LVII*, стр. 318, 324).—Нѣкоторыя историческія свѣдѣнія о Городкѣ можно найти въ сочиненіи *Tudeusza Jerzego Steckiego*, подъ заглавіемъ: *Z boru i stepu. Obrazy i pamiątki*. Krakow, 1888 (здѣсь первая половина IV главы имѣеть предметомъ: *wieś Gródek pod Równem, dzieje tej osady i jej monastegu*.—стр. 73—78).

2) Хотя сеймовыми постановленіями дѣйствительно строго воспрещалось жолнѣрамъ (какъ говорится въ издаваемомъ нами документѣ) располагаться *лежами* (лагерями) и производить поборы въ помѣстьяхъ, принадлежавшихъ *шляхтѣ и духовенству* (см., напр., конституцію 1601 г., подъ рубрикою: *o leżach Żołnierskich w W. X, Litewskim*)¹⁾, тѣмъ не менѣе подобныя поборы, иногда напоминающіе собою непріятельскія нашествія, были въ тогочасной Польшѣ явленіемъ нерѣдкимъ.—Въ частности, по отношенію къ Кіево-печерской лаврѣ укажемъ здѣсь на другую жалобу, занесенную мѣщанами г. *Василькова*, *подданными* означенной обители (между прочимъ и отъ имени П. Могилы, какъ *опекуна* означенныхъ поданныхъ) на королевскаго ротмистра Региминія Ельца, порутчика Михаила Конарскаго, пана Яна Шанявскаго и вообще на всю жолнѣрскую „роту.“ Сущность жалобы выражена въ слѣдующемъ (отъ имени короля) позовѣ обвиняемымъ лицамъ: *Wiernosc Wasza...., nie ogladaiąc się na prawo pospolite y winy w nim opisane, w roku 1635, sciągaiąc się w Wasilkowie miesiaca iula, poczawszy od pierwszego aż do ostatnego dnia roznie krzywdy czynic, gdy iusz mieszczanie y słobodeczanie (Васильковскіе) po wysciu Wiernosci waszey do Wasilkowa przez trzy dni z wielkim W. W. dostatkiem, a uciskiem swoim, chleb Wiernosciom Waszym dawali, tedy Wier. W., nie kontentuiąc się tym, znowu nieznosnie stacye kazaliscie im składc, ktorey gdy, iako niesłuszney, dac nie chcieli, Wier. Wasza czeladzi swoiey poddanych y mieszczan monastyrskich, nie iako się im podobało, przymuszac y stacyą niżej*

¹⁾ Prawa, Konstytucye y przywileie Krolewstwa Polsk. y W. X. Litew. na walnych seymach Koronnych. ed. 1733. Volum. secundum, pag. 1531.—Издаваемая нами протестация занесена до уряду и актъ автентичныхъ старостинскихъ городскихъ *мукиисъ* (а не кіевскихъ) на основаніи той же конституціи, гласящей, что „ukrzywdzeni, krzywd y szkod swoich przez Żolnierza Quarcianego uczynionych, mogą dochodzie, bądź na Tribunale inter causas Officii, bądź w Grodzie przed Starostą albo Urzędem jego pod ktorego iurysdycyą krzywda abo szkoda się stała. (Ibid. стр. 1502, подъ рубрикою: *o Cwarcionym Żolnierzu*).

pomienioną wyciągac roskazali, czemu we wszystkim gdy czeladz dosyc czyniła, tedy mieszczani y poddani monastyrskie, nie mogąc scierpic y tego zbyc, naprzod, według roskazania Wiern. Waszey, pieniędzy gotowych na mięso świeże y na piwo złożyli złotych polskich pultorasta, przy tym dali polci mięsa piądziesiąt, każdy polec szacuią sobie po kopie groszy litewskich; masła fasek dziewiec, każdą faskę szacuią po szesc złotych polskich; soli tysięcy siedm, każdą tysięcy szacuią po pietnascie groszy lit; żyta miarek trzydziescie, każdą miarkę szacuią po trzy złote polskie; owca miarek dwiescie, każdą miarkę szacuią po dwa złot. polsk.; pszenicy miarek dwadziescia, każde miarkę szacuią po cztery zł. pols.; ięczmienia miarek trzydziescie, każdą miarkę szacuią po kopie groszy litew.; hreczki miarek pietnasci, każdą miarkę szacuią po dwa zł. polskie; pszona miarek osm, każdą szacuią po dziesięci złotych polskich; grochu miarek szesc, każdą szacuią po dziesięciu złotych polskich; sto baranow, każdego zosobnie szacuią po dwa złot. polskich; kur szesc set, każdą kurkę szacuią po trzy grosze polskie; gęsi półtrzecia sta, każdą gęs szacuią po dziesiec groszy polskich; siana wozow dwiescie trzydziesci, każdy, acz pod ten czas drogi dla skąpnosci rabotnika, po kopie groszy litew.—Co wszystko porucznik (Мих. Конапекий) Wiernosci Waszey odebrawszy od poddanych monastyrskich, przez czeladz swoią z Wier. Wasz. y kompanią swoią w rowny dział padzielili się. Lecz ani tym kontentuiąc się, znowu, we dwie niedzieli po oddaniu stacy, tenże porucznik Waszey Wiern. w sposob targu wziół gorzalki prostey kwarc pięc set y roznemi czasy z towarystwem swoim wypił, a gdy się arendarz wspominał zapłaty o nię, dawszy iemu iałowicę za poczekanie, do woyta roskazał, że y to powinni zapłacic mieszczanie, iako y te, będąc przymuszeni, za każdą kwartę po trzy grosze zapłacili, ktorym to takowym niesłusznym wycisnieniem Wiernosc Wasza po niesmiernych wysz opisanych szkod, poddanych monastyrskich przywiedli y do ostatku zniszczyli. Обвиняемые позваны были на Трибунальскій судъ, но изъ нихъ явился одинъ только Елецъ; онъ вошелъ въ соглашеніе съ лаврскимъ повѣреннымъ и рѣшеніе суда о немъ было отложено „в надзиеу згоды“ съ пещерскою обителью. Остальные подвергнуты были баниции. (Inducta Ter. Halic. въ Львовскомъ Бернадинскомъ Архивѣ, № 144., стр. 511 и слѣд.).